

RAZVITAK RURALNOG PROSTORA

Vrednovanje i
razvojne
mogućnosti
agrarnog
krajobraza na
području Krašića

ZAVOD ZA KRAJOBRAZNU
ARHITEKTURU I UKRASNO
BILJE, AGRONOMSKI
FAKULTET SVEUČILIŠTA U
ZAGREBU

HRVATSKI ZAVOD ZA
POLJOPRIVREDNU
SAVJETODAVNU SLUŽBU

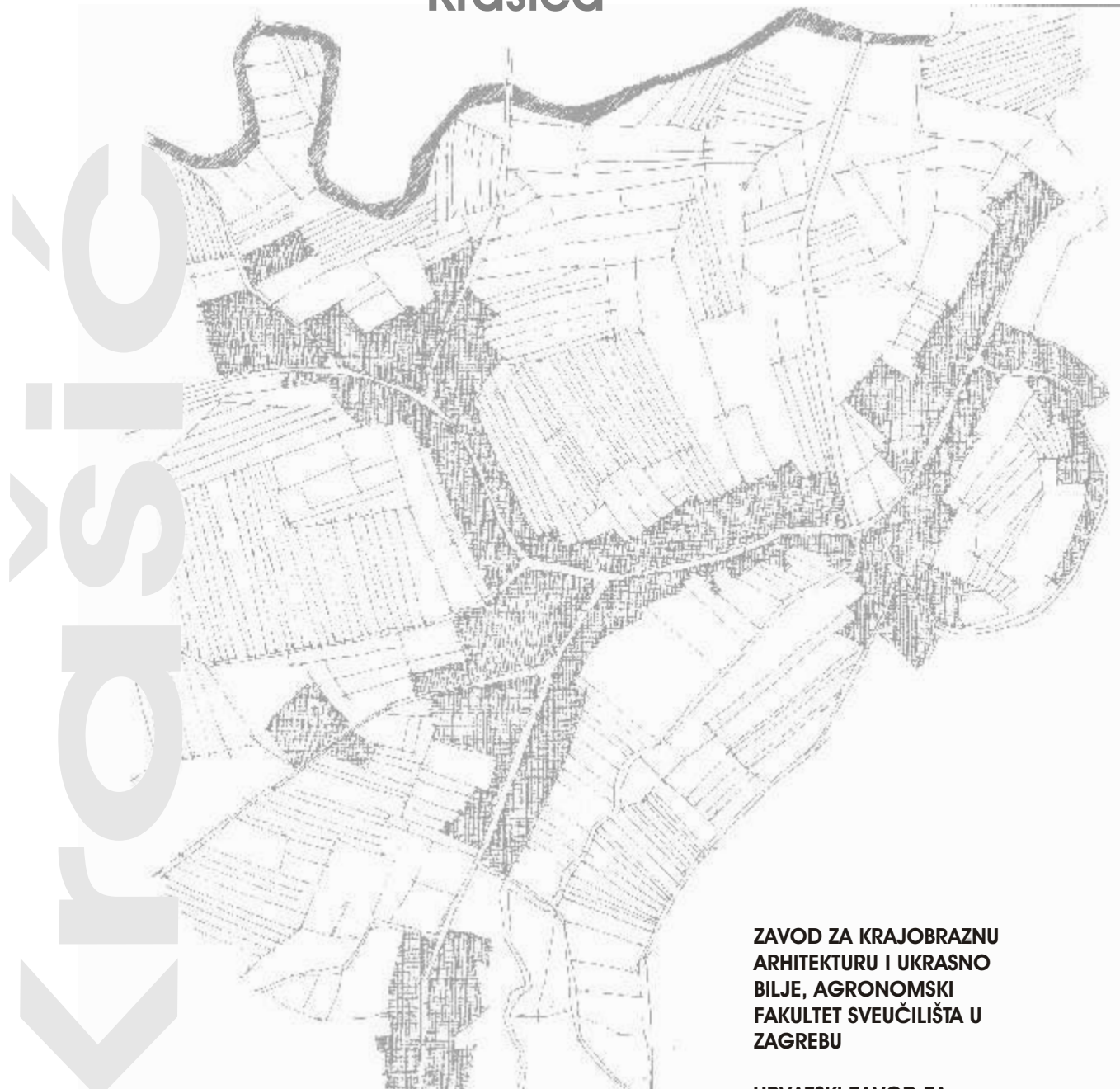

Radionica: Krašić - Zagreb, 2. - 4. Srpnja 2003.

PRIRUČNIK ZA SAVJETNIKE

RAZVITAK RURALNOG PROSTORA

Vrednovanje i razvojne mogućnosti agrarnoga krajobraza na području Krašića

ZAVOD ZA KRAJOBRAZNU
ARHITEKTURU I UKRASNO
BILJE, AGRONOMSKI
FAKULTET SVEUČILIŠTA U
ZAGREBU

HRVATSKI ZAVOD ZA
POLJOPRIVREDNU
SAVJETODAVNU SLUŽBU

Radionica: Krašić - Zagreb, 2.-4. srpnja 2003.

UVOD

Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu u skladu s potrebama poljoprivrednika na terenu, a radi razvitka ruralnog područja osnovao je Odjel za ruralni razvitak. Program rada Odjela za ruralni razvitak obuhvaća aktivnosti kojima je cilj obnoviti i razvijati gospodarski život našeg sela. To su programi seoskog turizma, programi uređenja zemljišnog posjeda te svi programi za poboljšanje uvjeta života žena i mladeži u ruralnom području.

Dugoročni cilj HZPSS-a jest pomoć razvoju pojedinih ruralnih područja radi stvaranja dodatnih prihoda u seoskom turizmu, izravnoj prodaji proizvoda proizvedenih na selu, a radi zaustavljanja napuštanja poljoprivrednih sredina, održavanja poljoprivredne proizvodnje te zaštite tradicionalnog kulturnoga krajobraza i identiteta ruralnog područja.

Budući da su savjetnici HZPSS-a prije svega tehnolozi - diplomirani inženjeri poljoprivrede, potrebna je kontinuirana edukacija vezna za problematiku ruralnih područja kao specifičnih cjelina. Dodatna motivacija jest otvaranje EU za financiranje projekata ruralnog razvitka na području Hrvatske. Da bi savjetnici HZPSS-a bili osposobljeni za rad na takvim projektima, potrebna je dodatna edukacija. Sukladno metodama savjetodavnog rada tijekom edukacije savjetnika upotrebljava se učenje uz rad na projektu. Edukacija je predviđena kao radionica na kojoj će se napraviti valorizacija i prvi plan korištenja zemljišta jednog područja, kao pilot projekt - model za ostala područja u Hrvatskoj.

Svijest i ideja o potrebi održavanja edukacije za savjetnike vezane za korištenje i očuvanje seoskog područja dugo je bila prisutna. Međutim, trebalo je vremena, sastanaka i rasprava za realizaciju ideje o radionici osmišljenoj prije nekoliko godina.

U suradnji Zavoda za krajobraznu arhitekturu i ukrasno bilje Agronomskog fakulteta u Zagrebu i Odjela za ruralni razvitak Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu, od 2. do 4. srpnja 2003. održana je radionica u Zagrebu i Krašiću pod radnim nazivom «Vrednovanje i razvojne prognoze agrarnog krajobraza na području Krašića». Radionici je prisustvovalo 16 stručnih savjetnika iz kontinentalnih županija te iz Ureda ravnatelja, koji su se, uz stručno vodstvo prof. Dušana Ogrina iz Slovenije i doc. dr. Branke Aničić, detaljnije upoznali s metodologijom vrednovanja i očuvanja agrarnog krajobraza uz istovremenu revitalizaciju poljoprivredne proizvodnje nekog područja. Općina Krašić izabrana je za pilot projekt revitalizacije poljoprivrede zbog svoje krajobrazne raznolikosti koju treba sačuvati i istovremeno pronaći odgovarajuće modele za razvoj poljoprivredne proizvodnje.

Na radionici su sudjelovali savjetnici HZPSS-a različitih specijalnosti:

1. Zvonimir Dragun
2. Katica Maras
3. Mijo Gašparović
4. Anđela Hodalić
5. Dario Zagorec
6. Blaženka Mozer
7. Ljiljana Šepak
8. Štefanija Lovrenčić
9. Ivan Korunek
10. Luka Čuljak
11. Tomo Haramija
12. Dalibor Jugović
13. Višnja Magdić
14. Tatjana Borbaš
15. Miroslav Matovinović
16. Ivka Veić

Uključivanje savjetnika različitih specijalnosti omogućio je stručnu analizu i preporuke u radu na projektu.

Prijepodnevi dio prvog dana radionice, nakon nekoliko pozdravnih riječi dr. Ivana Katalinića, ravnatelja HZPSS-a, bio je posvećen uvodnim predavanjima, koja su održali dr. Ramona Franić: «Budućnost hrvatske poljoprivrede u tržišnim uvjetima»; prof. dr. Ferdo Bašić: «Regionalizacija hrvatske poljoprivrede»; doc. dr. Branka Aničić: «Tipologija kulturnog krajobraza Hrvatske» i prof. Dušan Ogrin: «Konflikti moderne poljoprivrede i kulturnog krajobraza».

Poslijepodne je, u suradnji s načelnikom općine Krašić, gospodinom Ilijaševićem, organiziran obilazak Krašića i upoznavanje s krajobrazom, poljoprivrednom proizvodnjom, gospodarstvom te s razvojnim planovima općine.

Općina Krašić, koja se nalazi u Zagrebačkoj županiji, i rodno je mjesto kardinala Stepinca, prostire se na 72 km², sastoji se od 33 naselja i 19 zaselaka, 6 katastarskih općina i prema popisu stanovništva iz 2001. godine ima 3160 stanovnika. Prostorni plan općine donesen je 2001. godine i u njemu je predviđena izgradnja malih gospodarskih zona te sportsko-rekreacijske zone (igralište za golf). Prioritet općine jest razvoj vjersko-hodočasničkog te sportsko-ribolovnog turizma, što će pridonijeti i razvoju seoskog turizma na obiteljskim gospodarstvima. Problemi s kojima se susreću poljoprivrednici krašićkoga kraja jesu male i rascjepkane parcele, nepostojanje tržišta te nepovoljna demografska struktura stanovništva.

Nakon upoznavanja s krajobrazom i problematikom razvoja općine Krašić, potpomognuti fotografijama, kartama, prostornim planom općine, i uz asistenciju četiri studentice krajobrazne arhitekture pri crtanju novog prostornog uređenja općine, tijekom iduća dva dana radionice savjetnici HZPSS-a izradili su model revitalizacije poljoprivrede općine Krašić, u čemu su svojim primjedbama znatno pridonijeli i predstavnici općinskog vijeća, koji su sudjelovali na radionici.

Predložena su 4 modela poljoprivredne proizvodnje: vinogradarstvo, voćarstvo, povrćarstvo, stočarstvo (proizvodnja mlijeka i mesa te izgradnja malih šaranskih ribnjaka), koji su smješteni u područje općine na temelju najpovoljnijih prirodnih uvjeta (klima, reljef, tlo) za njihov razvoj. Zbog blizine šume, bogate s divljači, predložen je i razvoj lovnog turizma (izgradnja lovačke kuće) te druga turistička ponuda povezana s razvojem vjersko-hodočasničkog turizma (npr. biciklistička i jahačka staza uz tok rijeke).

Predloženi model samo je jedan od mogućih načina revitalizacije poljoprivrede općine Krašić. Naravno, jedan takav projekt ne može se cijelovito izraditi tijekom trodnevne radionice te u njemu dati odgovore za rješavanje svih problema, a ne analizirajući detaljno mnogo drugih problema i čimbenika, kao što su vlasnička struktura zemljišta, okrupnjavanje posjeda, planirane građevinske zone i proširenje naselja, demografska struktura stanovništva i dr. Izrada revitalizacije poljoprivrede nekog područja dugotrajan je proces i zahtijeva angažman većeg broja stručnjaka različitih profila, lokalne uprave i samouprave te nadležnih državnih institucija, a potrebna su znatna financijska sredstva.

Međutim, vrijednost održane radionice, posebno za savjetnike HZPSS-a, očituje se u tome što je stečeno određeno iskustvo i znanje kako problemu razvoja i očuvanja ruralnih prostora pristupiti metodološki i stručno. Za razvoj poljoprivrede vrlo je važno uzimati u obzir činjenice kao što je odlazak mlađih generacija iz ruralnih sredina te napuštanje sela i zaselaka te problematika očuvanja ruralnih prostora.

**Zavod za krajobraznu arhitekturu i ukrasno bilje
Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu**

prof. dr. sc. Branka Aničić, voditelj radionice i organizator
prof. Dušan Ogrin

Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu:

dr. sc. Ivo Katalinić
mr. sc. Ivka Veić, organizator i sudionik

Sudionici radionice:

Zvonimir Dragun
Katica Maras
Mijo Gašparović
Anđela Hodalić
Dario Zagorec
Blaženka Mozer
Ljiljana Šepak
Štefanija Lovrenčić
Ivan Korunek
Luka Čuljak
Tomo Haramija
Višnja Magdić
Tatjana Borbaš
Dalibor Jugović
Miroslav Matovinović

Suradnici - apsolvanti studija uređenja krajobraza:

Bia Gec
Nana Savić
Petra Pereković
Vlatka Osman

Predavanja:

'Tipologija krajobraza Republike Hrvatske'
prof. dr. sc. Branka Aničić;

'Regionalizacija hrvatske poljoprivrede'
prof. dr. sc. Ferdo Bašić;

'Budućnost poljoprivrede u tržišnim uvjetima'
doc. dr. sc. Ramona Franić;

'Konflikti moderne poljoprivrede i kulturnog krajobraza'
prof. Dušan Ogrin.

Nakladnici:

Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu
službu

Zavod za krajobraznu arhitekturu i ukrasno bilje
Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Urednik:

prof. dr. sc. Branka Aničić

Dizajn:

Bia Gec, Petra Pereković

Fotografije:

prof. dr. sc. Branka Aničić
Petra Pereković, dipl. ing. agr. ur. kraj.

Lektor:

Ivan Martinčić, prof.

Tisak:

FileDaTa, Zagreb

Naklada:

500 kom.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica - Zagreb

UDK 712.24(497.5 Krašić) (035)

VREDNOVANJE i razvojne mogućnosti
agrnog krajobraza na području Krašića :
razvitak ruralnog prostora : priručnik za
savjetnike / < fotografije Branka Aničić
... < et al. > ; urednik Branka Aničić > . -
Zagreb : Hrvatski zavod za poljoprivrednu
savjetodavnu službu : Agronomski fakultet,
Zavod za krajobraznu arhitekturu i ukrasno
bilje.

ISBN 953-6135-47-7 (Agronomski fakultet)

I. Pejzažna arhitektura -- Krašić -- Razvojne
perspektive
II. Krašić -- Pejzažna arhitektura

450315068

OKROJNA

Osuвременjivanje poljoprivrede, odnosno poboljšanje produktivnosti - osnovnog uvjeta njenog opstanka danas - iziskuje, između ostalog, i prestrukturiranje proizvodnog prostora. To u prvom redu povlači za sobom okrupnjavanje proizvodnih jedinica, odnosno prijelaz iz sitne, u parcelaciju velikog mjerila. Ovaj proces neizbježno vodi ka korjenitim promjenama kulturnog krajobrazu koji se skoro isključivo zasniva na poljoprivrednoj djelatnosti. S druge strane, takva preobrazba u suvremenoj visoko učinkovitoj proizvodnji znači istodobno gubitak kulturnih vrijednosti u agrarnom krajobrazu. U Hrvatskoj se naime kroz stoljeća razvio velik broj različitih krajobraznih tipova i to na osnovi prostorne i ekološke raznolikosti našeg prostora od južnog do sjevernog Jadrana, preko planinskih područja sve do panonskih ravnica. U njima se nalaze i primjeri koji spadaju u europsku kulturnu baštinu. Njih bi trebalo bar odgovarajuće valorizirati a djelomično i zaštititi. Druga velika zadaća na ovom području je, kako usmjerevati prestrukturiranje agrarnog područja, a da se kod tog očuvaju ekološke i kulturne vrijednosti u novom krajobrazu.

